
Ubú Pintor: Alfred Jarry i les arts
27.11.2025 — 5.4.2026
Dossier de premsa

UBÚ PINTOR

Alfred Jarry
i les arts

27.11.2025
— 5.4.2026

Imatge de la portada:

Alfred Jarry
Veritable retrat del Senyor Ubú (detall)
1942
Xilografia sobre paper
Collection Cristophe Champion - Librairie Faustroll

Amb obres de:

Pierre Bonnard
Henri de Toulouse-Lautrec
Paul Gauguin
Gerhard Munthe
Emile Bernard
Duaner Rousseau
Jan Toorop
Charles Filiger
Alfred Jarry
Félix Vallotton
Claude Terrasse
Georges Rouault
Marcel Duchamp
Pablo Picasso
André Breton
Antonin Artaud
Eli Lotar
Max Ernst
Victor Brauner
Joan Miró

Dora Maar
Jindřich Heisler
Roberto Matta
Le Corbusier
Jean Dubuffet
Enrico Baj
Asger Jorn
Raymond Queneau
Julien Torma
Jan Lenica
Francesc Català Roca
Pilar Aymerich
Colita
Els Joglars
Joan Baixas
Bob Wilson
Hélène Delprat
William Kentridge
Cheek by Jowl

ÍNDEX

4. Jarry, Ubú i companyia
Emmanuel Guigon

15. Biografia Alfred Jarry

17. Exposició
18. SALA 1
La mirada salvatge
Filiger
L'*Ymagier* & l'art popular
26. SALA 2
Bonnard, Terrasse i el Théâtre des Pantins
30. SALA 3
Ambroise Vollard i Georges Rouault
32. SALA 4
Anemic Cinema, 1926
34. SALA 5
Els surrealistes
Picasso, Ubú y la guerra civil
Ubú enchainé, 1937
Le Corbusier
44. SALA 6
Jean Dubuffet
Enrico Baj
El col·legi de la 'Patafísica
50. SALA 7
Joan Miró i *Mori el Merma*
54. SALES 8 – 9
Ubú Catalunya
56. HALL
William Kentridge

58. Publicació
59. Programació Pública
63. Informació general
64. Crèdits

Imatge de la portada:

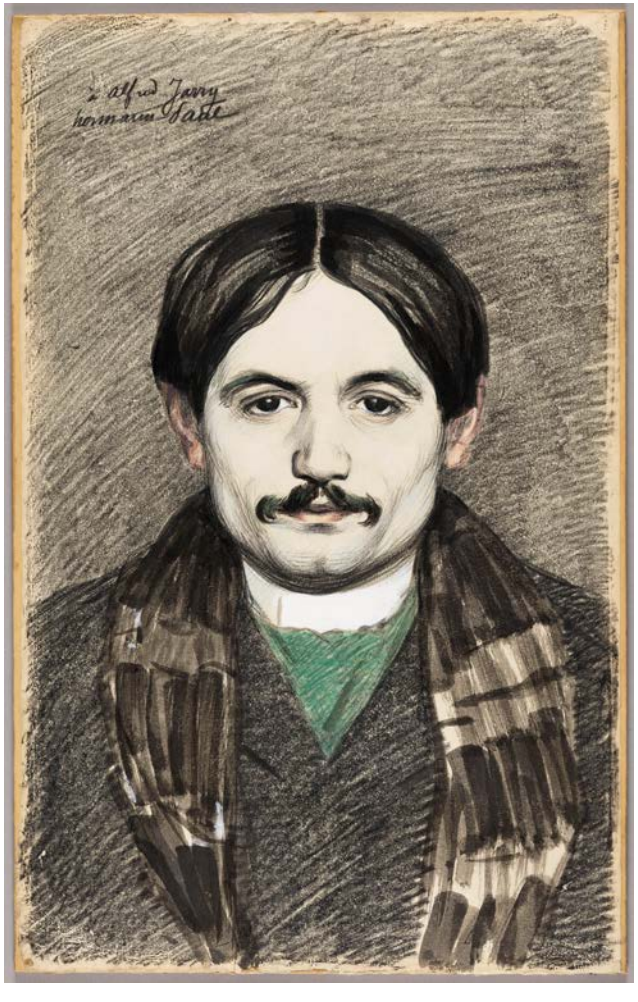
Alfred Jarry
Veritable retrat del Senyor Ubú (detall)
1942
Xilografia sobre paper
Collection Cristophe Champion - Librairie Faustroll

INTRODUCCIÓ

JARRY, UBÚ I COMPANYIA

— Emmanuel Guigon

Grans poetes o novel·listes, com Homer, Cervantes, Sade, Gustave Flaubert, Sacher-Masoch o Alfred Jarry, han tingut una inventiva tan poderosa que el seu nom o el seu personatge emblemàtic han passat a la llengua comuna. Ulisses, el Quixot, el sàdic, Madame Bovary, el masoquista o Ubú —amb el terme ubuesque, que en francès ha passat a significar «grotesc»— han travessat els segles i han quedat en la cultura com a éssers fabulosos o tipus universals. El personatge Ubú evoluciona sobretot a les obres de teatre *Ubú rei, Ubú cornut* i *Ubú encadenat*. Retratat per Jarry a la perfecció, conté ell tot sol, amb la seva panxassa imponent, totes les pulsions del món que podem trobar aquí i allà en Ulisses, el Quixot, el sàdic, Madame Bovary o el masoquista, afegint-hi fins i tot l'atmosfera lúgubre pròpia d'un procés kafkià. Sense fe i sense llei, és l'heroi modern per excel·lència, del qual, com diria Freud, l'allò i el jo esclafen el superjò, però per mitjà d'unes epopeies fosques o anàrquiques sembrades de perles còmiques i humorístiques.

Hermann-Paul
Retrat d'Alfred Jarry
Llapis conté, llapis de colors, aquarel·la, pastel
i guaix sobre paper vitel·la
Dació el 1979. Antiga Col·lecció de Pablo Picasso
Musée national Picasso-Paris.
© Musée national Picasso-Paris, RMN-Grand Palais / Mathieu Rabeau

JARRY I PICASSO

Es desconeix si les temptatives d'acostament empreses per Guillaume Apollinaire, amic comú de tots dos, van fer que Jarry i Picasso es coneguessin. El que sí que és segur és que Picasso, l'any en què va fer la seva primera exposició de quadres a la galeria d'Ambroise Vollard (el 24 de juny de 1901) i també els seus primers dibuixos per a la premsa firmats Ruiz, a *Le Frou-Frou* (agost-setembre de 1901), va tenir un primer contacte amb l'obra de Jarry. Al Cabaret des Quat'z'Arts, al bulevard de Clichy, va assistir a una representació oferta pel «Guignol des Gueules de bois, avec le concours du célèbre Anatole des Champs-Elysées, à partir du 27 de novembre 1901», d'una versió abreujada d'*Ubú rei* que posteriorment es va rebatejar com *Ubu sur la Butte* (Ubú al turó [de Montmartre]). L'inventari de les col·leccions de Picasso ha revelat que el pintor posseïa unes quantes edicions originals i manuscrits de Jarry.

En una planxa dels Croquis de Picasso de 1905 apareix la figura del pare Ubú, inspirada clarament en el dibuix de Jarry *Retrat autèntic del senyor Ubú*, amb unes quantes variacions piriformes a la manera de Daumier. Però caldrà esperar fins al 1936-1937 perquè «el pare del cubisme», com se l'anomenava en aquella època, s'apropiï de la matèria ubuesca. Com a protesta contra el cop d'estat franquista va néixer *Sueño y mentira* de Franco, la històrica doble planxa de gravats realitzada la primavera de 1937, i pensada per ser impresa en forma de cartes postals a benefici de l'Espanya republicana. Aquí, inequívocament —al contrari de Jarry, que no pretenia assignar-li cap encarnació concreta—, Picasso va assimilar el pare Ubú a la figura d'un dictador, que va ser el seu destí a partir d'aleshores.

Més lúdic, però no pas menys incisiu, és el retrat d'Ubú que Picasso va fer per decorar el programa d'*Ubu enchaîné* posat en escena, en el marc de l'Exposició Universal de París, per Sylvain Itkine a la Comédie des Champs-Élysées, amb decorats de Max Ernst, del 22 al 26 de setembre de 1937. Així com *Sueño y mentira de Franco* anava acompanyat d'un text en castellà, en el cas d'*Ubu enchaîné* s'hi va adjuntar un text en francès. A partir del 1935, Picasso va començar a jugar alegrement amb totes dues llengües. Sense arribar a estirar la corda més del compte, es va inspirar en Ubú per fer *Le Désir attrapé par la queue*. Escriptura automàtica o escriptura a rajaploma? «En el fons soc un poeta malaguanyat», va dir Picasso a Roberto Otero. I quan exclama «Ai, tant de bo pogués escriure malament!», tot queda dit.

Pablo Picasso
Cap
Paris, 19 març 1942
Llapis de cera i guaix
sobre paper
Fundación Almine y Bernard
Ruiz-Picasso, Madrid
© FABA Photo : Adrien Giros
©Successió Pablo Picasso,
VEGAP, Madrid, 2025

Entre el 28 de desembre de 1951 i el 8 de febrer de 1952, la revista *Arts* va publicar «La vie imagée de Pablo Picasso», un text d'André Breton i de Benjamin Péret amb dibuixos de Paul Braig. Amb un revòlver a la mà, Jarry i Picasso es diverteixen pels carrers de París: «Les nits de Picasso i dels seus amics eren molt agitades en aquell temps. Fernande Olivier, la companya que tenia aleshores, els sentia tornar a casa tard entre crits de "Fora en Laforgue!" que acompanyaven de trets de revòlver per despertar tot el barri. No feia gaire que Picasso havia conegut Jarry, la passió del qual per fer anar el revòlver ha esdevingut llegendària [...]. No era infreqüent que Picasso i Jarry voltessin junts tota la nit.» També s'explica que Picasso hauria conservat devotament el cèlebre revòlver de Jarry.

Alfred Jarry
La vie imagée de Pablo Picasso:
« De Málaga à Montmartre »
amb il·lustracions de Braig
i textos de Breton i Péret
publicades a la revista Arts,
núm. 340, pàg. 6
París, 4 de gener de 1952
Col·lecció particular

LEIRIS SOMIA EN UN MUSEU JARRY

El dimecres 19 de novembre de 1924, Michel Leiris va anotar al seu *Journal* un somni que li havia vingut. Mentre estava de vacances amb uns amics en una població petita, va veure que davant de l'església estaven erigint un monument als caiguts, amb una figura d'argila encara per modelar sobre el pedestal. «A la nit vaig anar fins al pedestal i vaig deformar la figura fins a donar-li les faccions d'Herriot [...] per fer una broma.» Leiris va comentar aquesta broma relacionant-la amb un projecte concebut amb un amic: «enredar unes quantes persones proposant-los de crear un museu Jarry.» I prosseguia: «i al pedestal vaig firmar: M L LEIRIS [...]. L'endemà, tots els diaris locals van publicar la fotografia del monument que jo havia transformat elogiant el meu talent. Kahnweiler va riure molt de la broma.»

Leiris fa arribar el seu somni a la màxima autoritat del país, Édouard Herriot, primer ministre i ministre d'Afers Estrangers. Escultor mistificador, el somiador surrealista podia permetre's de cometre aquesta ofensa, i encara més pel fet de reivindicar Alfred Jarry, que era l'objecte d'un projecte de mistificació, el d'un museu Jarry, evidentment impensable l'any 1924. Cal tenir en compte que, en el seu somni, Leiris comptava amb la complicitat benevolent de Daniel-Henry Kahnweiler, que era el marxant de Picasso abans de la Primera Guerra Mundial i estava a punt d'editar *Simulacre*, recull de poemes de Michel Leiris amb il·lustracions d'André Masson.

Tornada. El setembre de 1926, Leiris va somiar novament en Jarry imaginant-se una obra de teatre ambiciosa adaptada al gust de l'època i falsament atribuïda a l'autor d'*Ubú rei*: «falsa obra de Jarry, representada a Londres, amb una escenificació estil Châtelet i *ragtimes* cantats i ballats per coristes.» El teatre de Jarry és una autèntica mina, susceptible d'innombrables adaptacions, interpretacions i falsificacions.

LES CURSES DE MUNTANYA DE JARRY

A «La Passion considérée comme course de côte», Jarry fa pujar al corredor Jesús, «posant-se el quadre a l'espatlla, o si es prefereix, la creu», la dura ascensió del Gòlgota. André Breton va concebre un objecte surrealista de funcionament simbòlic format principalment per un seient i un timbre de bicicleta. Picasso, per la seva banda, va fer *Cap de toro* amb un seient i un manillar. Breton va decidir incloure «La Passion considérée comme course de côte» a *Anthologie de l'humour noir*. Al text dedicat a Jarry es llegeix: «Aquesta aliança inseparable de Jarry i el revòlver, igual que passa amb André Marcueil, el protagonista del Supermascle i creador de la "màquina per inspirar l'amor", pot ser vista com la clau definitiva del seu pensament.»

Quan es va fer l'estrena d'*Ubu roi* al Théâtre de l'Œuvre, el 1896, Alfred Jarry tenia vint-i-tres anys. Va ser un escàndol. Una obra genial va revelar de cop i volta un personatge extravagant i cruelment còmic que ha acabat convertint-se en mite. «Rei de Polònia, és a dir d'enlloc». Tirà «henorme», cobejós, d'una golafreria fastigosa, amb els seus renecs «candela verda», «banyatripa» i aquell «merdra» que deixa anar amb totes sis lletres ja en la primera intervenció. Gràcies a la creació d'aquest personatge, el seu inventor va guanyar ben aviat una certa fama. En la vida real, Jarry va jugar sovint a fer el paper d'Ubú. En les circumstàncies més imprevistes adoptava l'accent, les maneres i les extravagàncies que li semblaven pròpies del perfil del seu personatge.

Jarry es va apassionar per la pintura i va fer també obres com a dibuixant i gravador. La seva primera xilografia, *Ce est le Centaure* (de cap al 1890), va anar seguida dels gravats de *Les Minutes de sable mémorial*. Aquest camp no va passar desapercebut a Guillaume Apollinaire, que l'any 1909 va declarar a *Les Marges*, on feia la columna «Contemporains pittoresques»: «Va ser en els seus dibuixos i les seves xilografies on l'últim gran poeta burlesc va saber donar mostra del seu instint artístic. Tenia el do de l'expressió que manca a tantes persones del gremi. Algunes de les seves planxes gravades tenen un caràcter d'una singularitat gairebé cabalística. Sens dubte seria interessant, ara que sembla que es vulgui retre justícia a l'autor d'*Ubú rei*, fer una exposició d'aquests rars gravats i dibuixos que Jarry ens ha deixat.»

Alfred Jarry es va interessar per l'art popular exalçat a *L'Ymagier* (la revista que va fundar el 1894 amb Remy de Gourmont) o en les obres del Duaner Rousseau, nascut com ell a Laval i que Jarry va ser el primer a valorar. Durant l'estiu del 1894, va fer una estada a la Bretanya. El juny va anar a Le Pouldu, on va conèixer Charles Filiger, simbolista de segona fila situat al límit de l'abstracció i de qui va redactar el seu estudi més llarg, l'únic de tanta importància i ambició, que va publicar el setembre al *Mercure de France*. Va ser Filiger qui va declarar: «No deixeu que la cara plori ni rigui mai.» Jarry va fer igualment amistat amb els nabís Paul Sérusier, Édouard Vuillard i Pierre Bonnard, i també amb Toulouse-Lautrec i Félix Vallotton, que van il·lustrar-li unes quantes obres. En particular, Bonnard li va il·lustrar, entre altres, els dos *Almanachs du père Ubu* i va col·laborar en el modelatge de les seves marionetes.

Emile Bernard
Madeleine al Bosc d'Amour
1888
Oli sobre tela
Compra, 1977
© Musée d'Orsay,
RMN-Grand Palais/
Tony Querrec

'PATAFÍSICA I POSTERITAT

La 'Patafísica es fonamenta en dos conceptes: el de les equivalències, i el clinamen, o lleugera desviació dels àtoms en la seva trajectòria. Va començar a prendre forma al *lycée* de Rennes, a la classe de física del professor Hébert, entre el 1885 i el 1888. Gras, maldestre i digne de llàstima, el pobre home va nodrir tot un folklore estudiantil que l'alumne Alfred Jarry va utilitzar al cap de no gaire pel seu compte. Rebatejat primer Père Ébé, i més tard Ubú, Hébert va guanyar una fama que la seva mediocritat com a docent no feia presagiar. *Ubú rei, Ubú encadenat, Ubú cornut*... Del quart de segle que acaba de començar, de qui podria ser l'emblema Ubú? Ubú és ximple, vulgar, cruel, covard i brut. No ha creat el món, sinó que el sacseja; no inventa, sinó que deconstrueix: «No ho haurem destruït tot fins que no haurem destruït també les ruïnes.» Fals príncep, exterminador veritable, Ubú fa anar la bomba de phynances i fa saltar cervells. El creador d'Ubú es mostra, tant en la vida real com en les seves obres, com un inventor de la nostra modernitat, de la qual fa d'herald amb les seves bufonades i els seus horrors. Primer va ser el costum de disparar bales de veritat a ampolles, aparadors o persones; i Breton recordava la seva última demanda, al llit de mort, carregada de solemnitat: «Porteu-me un escuradents!» Trobem aquesta mateixa insistència en Guy Debord respecte a la misteriosa capacitat d'anticipació de Jarry: «Des de fa més de seixanta anys s'admet com si res, fins i tot sense haver-lo llegit, que Kafka va anunciar una gran part sinistra de l'esperit d'aquest segle, de la mateixa manera que des de fa molt de temps es nega que Jarry n'anunciava una part molt més gran. Els qui saben què passa al món són els qui aprecien els qui saben parlar-ne.»

Després de la mort de Jarry, el 1907, als trenta-quatre anys, la figura d'Ubú va començar a tenir un ressò considerable, sobretot en l'àmbit de les arts visuals. El primer qui en va donar la seva versió va ser Ambroise Vollard, que va encomanar primer a Pierre Bonnard, i més tard a Jean Puy i a Georges Rouault, la tasca d'il·lustrar la seva pròpia gesta ubuesca sota el títol *Réincarnations du père Ubu*. De fet, tot el que rebia el nom d'esperit modern en va quedar influït. Bastant abans de l'inici del futurisme, Marinetti coneixia i apreciava l'obra de Jarry, que havia conegut a la redacció de *La Revue blanche*. L'admiració dels surrealistes per Jarry no va cessar en cap moment. Va ser un autèntic precursor de la seva revolució. El 1937, tot el grup es va mobilitzar en ocasió de l'estrena d'*Ubú encadenat*. El programa de mà que se'n va publicar aplega dibuixos de Tanguy, Miró, Magritte, Man Ray i Picasso. D'aquest últim no es pot deixar de remarcar l'admiració que sentia per Jarry, de qui tenia el manuscrit d'*Ubú cornut*, un text que, segons alguns testimonis, se sabia pràcticament de memòria, i que, com s'ha comentat més amunt, va tenir un paper innegable en la gènesi de la seva obra *Le Désir attrapé par la queue*, escrita el 1941.

Aquesta necessitat permanent de concretar i aplegar les febleses humanes en aquest personatge ambivalent va augmentar arran de les atrocitats de la Segona Guerra Mundial. Un gran nombre d'artistes, escriptors, periodistes i directors de teatre es van apropiar d'aquest ídol i van participar en la multiplicació de tipus d'Ubús. Durant tots aquells anys, el Col·legi de 'Patafísica, fundat el 1948, va tenir un paper cabdal en el redescobriment i la difusió de l'obra de Jarry. El Col·legi es va presentar com una «societat de recerques erudites i inútils» a la qual es van anar incorporant, al llarg dels anys, un nombre gens negligible de membres il·lustres. Els pintors Marcel Duchamp, Man Ray, Joan Miró, Max Ernst, Jean Dubuffet, Asger Jorn i Enrico Baj van coincidir-hi amb cineastes com René Clair o Henri Jeanson. El matemàtic François Le Lionnais hi va tenir tracte amb l'explorador Paul-Émile Victor o amb historiadors i crítics literaris i teatrals com Pascal Pia i Maurice Saillet, i amb poetes i dramaturgs de tant de prestigi com Jacques Prévert, Raymond Queneau, Boris

Vian, Michel Leiris o Jean Ferry. El 1951, Franciszka Themerson va publicar a la Gaberbocchus Press una edició d'*Ubú rei* en què les il·lustracions s'intercalessin a cada pàgina amb el text. El 1964 ella mateixa va fer els decorats, el vestuari i les marionetes del muntatge de l'obra al Marionetteatern d'Estocolm, i, tres anys més tard, la seva pròpia interpretació de l'obra en forma de còmic. Joan Miró va contribuir en gran manera a ampliar la llegenda d'Ubú, que a Espanya va prendre una dimensió especial a causa de la realitat franquista, per mitjà d'unes quantes obres de bibliòfil: *Ubu roi* el 1966, seguit d'*Ubu aux Baléares* el 1971 i de *L'Enfance d'Ubu* el 1975. El 1971 Max Ernst va il·lustrar «La Chanson du décervelage» amb una sèrie de litografies, i el 1982 Roberto Matta va crear la seva versió d'*Ubu roi*.

Els surrealistes no han estat els únics a exalçar Jarry i la seva marioneta Ubú. Durant molt de temps hi va seguir havent esperits revolucionaris, permeables a l'humor, que van ser sensibles a l'escarni ferotge del teatre de Jarry, a la fogositat enigmàtica i intempestiva de la seva poesia i al contingut desfermat i barroc de les seves cròniques i novel·les. Jarry ens diu adeu, en la seva «Cançó del descerebrament», d'aquesta manera: «I caic de cap / al gran forat negre d'on no es torna mai més.»

Anònim
Alfred Jarry sobre la seva bicicleta Clément Luxe 96
c. 1896
Col·lecció particular

BIOGRAFIA ALFRED JARRY

Alfred Jarry (1873-1907) va ser un escriptor francès fonamental per al naixement de les avantguardes del segle xx i precursor del dadaisme i el surrealisme. De molt jove va deixar la Bretanya i es va instal·lar a París, on el simbolisme dominava l'escena artística. Allà es va relacionar amb poetes simbolistes com Léon-Paul Fargue, va assistir als cursos d'Henri Bergson a la Sorbona i va col·laborar amb revistes com *La Revue Blanche* i *Le Mercure* de France. També va fundar la seva pròpia revista, *L'Ymagier*.

La seva obra més coneguda és *Ubu roi* (1896), una sàtira ferotge i grotesca contra la burgesia que va revolucionar el teatre i és considerada el punt d'inici del teatre de l'absurd. El personatge d'Ubú —arquetip del cinisme i l'autoritat ridícula— va protagonitzar altres peces com *Almanach du Père Ubu* (1899), *Ubu enchaîné* (1900) i *Ubu sur la butte* (1901). L'estrena d'Ubu roi va provocar un escàndol enorme i va fer famós Jarry, conegut des d'aleshores com "le père Ubu".

A més del cicle d'Ubú, Jarry també va escriure poesia simbolista i la novel·la *Le Surmâle* (1902), considerada un antecedent directe de la narrativa surrealista. Tot i el prestigi literari, va portar una vida marcada pels excessos, la pobresa i la malaltia, que el van conduir a una mort prematura.

Després de la seva mort es va publicar *Gestes et opinions du docteur Faustroll, pataphysicien* (1911), obra central de la patafísica, la seva "ciència de les solucions imaginàries", que esdevindria objecte de culte intel·lectual. Altres títols pòstums inclouen *Paralipomènes d'Ubu* (1921) i la novel·la *La Dragonne* (1943).

Hélène Delprat
UB-USA
2024-2025
Oli sobre tela
© Hélène Delprat, VEGAP,
Barcelona, 2025

SALES EXPOSICIÓ

LA MIRADA SALVATGE

Sala 1 Àmbit 1

Alfred Jarry va ser molt més que un escriptor. També va ser un artista, un crític d'art, un editor i un aclamat esteta per a molts artistes del segle xx.Les seves primeres publicacions no van ser poemes, sinó crítiques d'art. Amb un to irreverent, Jarry defensa l'art «deformador» dels artistes marginats per la crítica: Gauguin, Filiger, Munthe o també Le Douanier Rousseau, que Jarry va tenir el mèrit de revelar al gran públic. El poeta fa amistat amb molts artistes i fins i tot estiueja a Pont-Aven amb ells, on aprèn la tècnica del gravat en fusta.

A partir de 1896, Jarry va cultivar una relació intensa amb els nabís, especialment amb Vuillard, Bonnard, Ranson, Sérusier i Denis, els quals van col·laborar en els decorats d'Ubu Roi. Admirador del seu art, els va celebrar en els seus escrits i va compartir amb ells projectes com el Théâtre des Pantins. Bonnard, el seu aliat més proper, va il·lustrar diverses de les seves obres i el va acompanyar fins al final.

A partir del 1895, Jarry abandona la crítica d'art, però l'art perviu a través de les seves il·lustracions, les seves revistes d'estampes i la seva prosa pictòrica. La seva literatura destil·la una forta sensibilitat plàstica de to deformador, sens dubte hereva de l'art que Jarry defensava.

Paul Gauguin
Dona de les figues
1894
Aiguafort i aiguada sobre zinc
Musée des Beaux-Arts de Quimper
©mbaq
©Paul Gauguin, VEGAP, Barcelona, 2025

Denis Maurice
El camí del calvari
1889
Oli sobre tela
Musée d'Orsay, París
© Musée d'Orsay, RMN-Grand Palais/Hervé Lewandovski

Gerard Munthe
Així és com l'amor s'encén al cor
1898
Tapís de llana sobre teixit de cotó
Musée d'Orsay, París
© Musée d'Orsay, RMN-Grand Palais/ Sophie Crépy

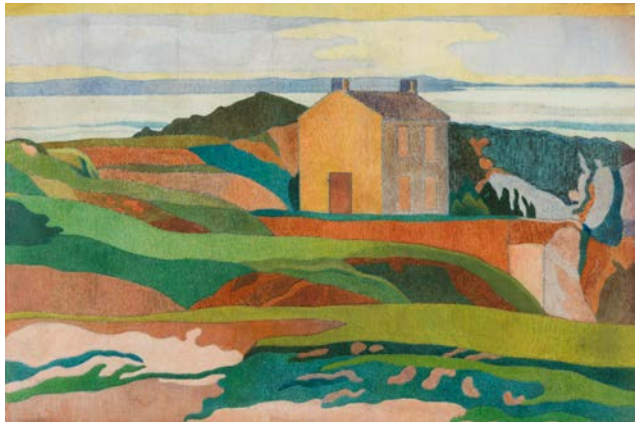
FILIGER

Sala 1 Àmbit 2

Charles Filiger
Notacions cromàtiques
1915 - 1928
Aquarel·la, llapis de grafit
Musée des Beaux-Arts de Quimper
©mbaq

Charles Filiger
La casa del penjat
v.1890
Guaix sobre cartó
Galerie Malingue, París
© Florent Chevrot
↓

Un dels artistes més celebrats per Jarry és Charles Filiger, un pintor místic descobert el 1892 a l'excèntrica galeria de Père Tanguy, a París. La fascinació que Jarry sentia per la seva obra el porta a visitar l'any 1894 el taller que Filiger tenia a Le Pouldu, a la Bretanya, on queda admirat per la delicadesa de les seves obres de caràcter popular i medieval. A la tornada, Jarry li dedica un dels seus escrits d'art més importants, Filiger. Aquest text, més proper a l'assaig estètic, parla d'eternitat, de deformació, de síntesi i de bellesa. L'obra de Filiger concentra l'estètica que Jarry defensarà poc després a les seves revistes d'estampes: l'art sintètic, les obres de Dürer, les miniatures medievals, els primitius italians i les estampes de la fàbrica d'Épinal. André Breton agafarà el relleu de Jarry el 1949 i farà ressorgir l'obra d'aquest pintor oblidat.

L'YMAGIER I L'ART POPULAR

Sala 1 Àmbit 3

L'admiració de Jarry pels artistes marginals i l'art popular i medieval l'inspira en la creació de dues revistes d'estampes que esdevindran dos referents estètics per a les avantguardes. L'any 1894 es publica *L'Ymagier*, una revista en què les imatges contemporànies de Gauguin, Rousseau i Filiger conviuen amb les estampes populars d'Épinal, les obres de Dürer i les xilografies exòtiques d'Indoxina. El tema de la Passió coexisteix amb els monstres, creant una aliança inconnexa que, per a Jarry, és un ideal de bellesa: «S'acostuma a anomenar monstre a la concordança inhabitual d'elements dissonants: el Centaure i la Quimera són així qualificats per aquells que no els entenen. Per a mi un monstre és tota bellesa original i inesgotable.» El 1895, Jarry funda *Perhinderion*: una revista encara més luxosa, amb nombroses anàlisis iconogràfiques precursores de la paranoia crítica.

Henri Rousseau
La Guerre, publicat a *L'Ymagier*, núm. 1
París, gener de 1895
Gravat
Collection Cristophe Champion - Librairie Faustroll

BONNARD, TERRASSE I EL THÉÂTRE DES PANTINS

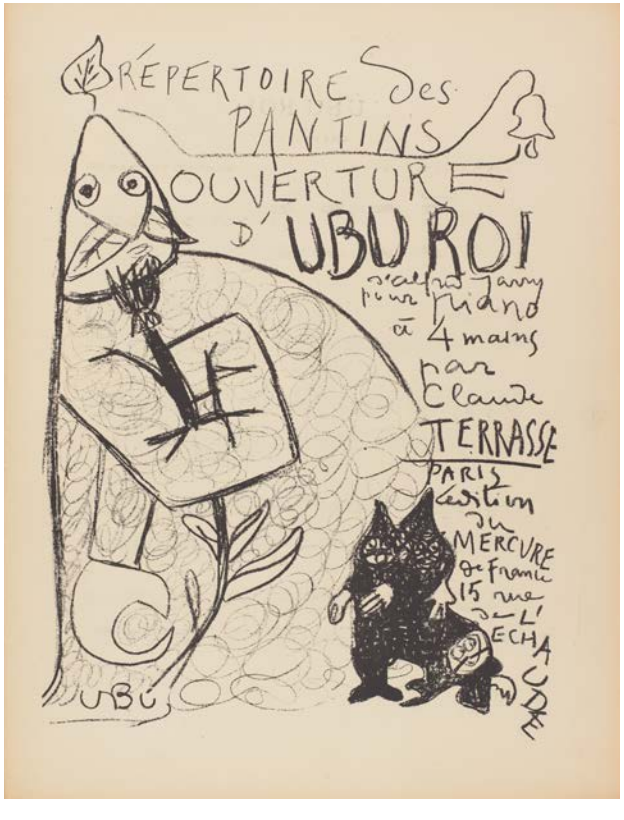
Sala 2

Ubu roi (Ubú rei) neix a partir d'una imatge, una caricatura que Jarry va fer del seu professor de física de l'institut, dibuixat com un ésser grotesc, personificació de l'antiheroi tirànic. L'obra s'estrena al Theâtre de l'Œuvre de París l'any 1896 i provoca un gran escàndol: la primera paraula que Ubú pronuncia (un «merdre!» ben sonor) fa que la meitat del públic abandoni la sala. Paròdia moderna de Macbeth que dessacralitza Shakespeare alhora que ret homenatge al verb truculent de Rabelais, *Ubu roi* es representa de nou el 1896 en un teatre efímer de titelles, el Théâtre des Pantins. Jarry, juntament amb el compositor Claude Terrasse i alguns pintors nabis com Bonnard, Ranson, Roussel i Vallotton, crearan de manera artesanal els decorats, els titelles i la música per a la funció, en un acte de defensa de les arts menors, l'estètica popular i el guinyol.

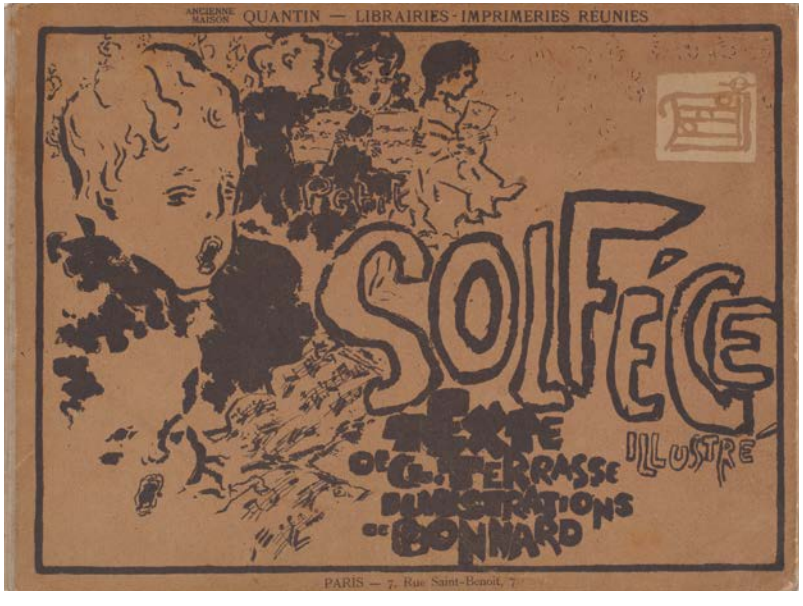
Anònim
El vaixell
c. 1900
Col·lecció particular

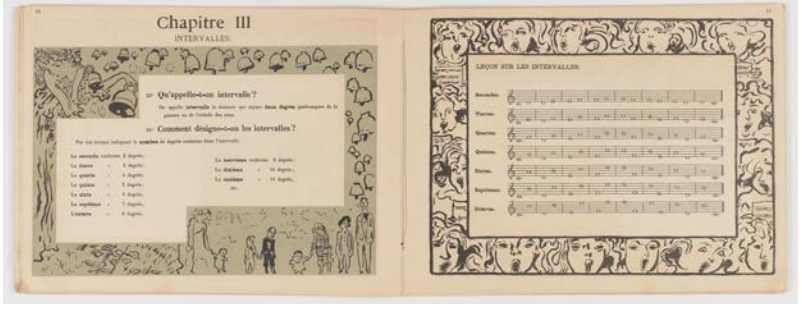
Alfred Jarry, Claude Terrasse
Partitura original de Repertoire des Patins: L'Ouverture d'Ubu roi
París, 1898
Col·lecció Particular
↓

Pierre Bonnard
El compositor Claude Terrasse i els seus dos fills
1902
Oli sobre tela
Musée d'Orsay, París
© Musée d'Orsay, RMN-Grand Palais/Sylvie Chan-Liat
© Pierre Bonnard, VEGAP, Barcelona 2025

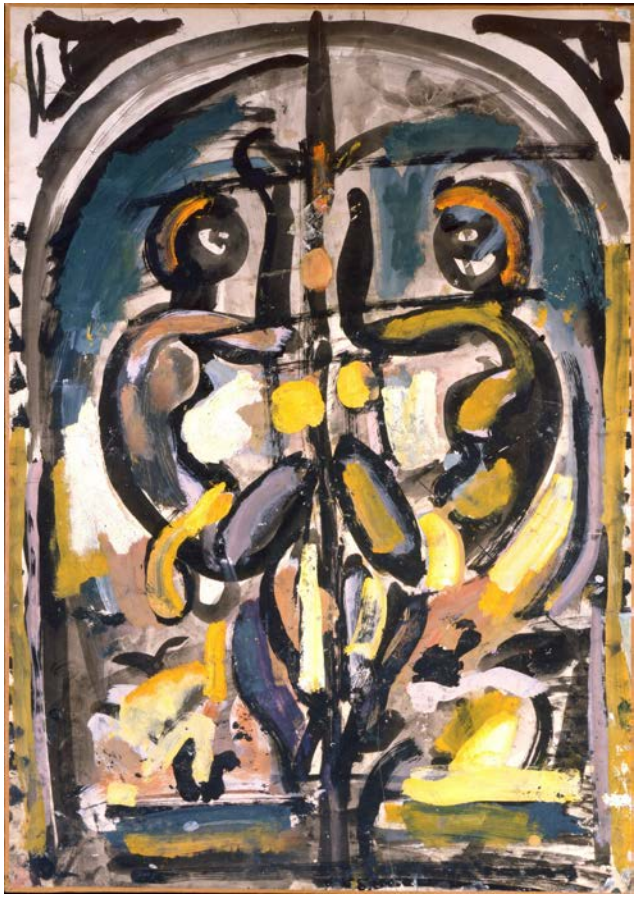
Pierre Bonnard, Claude Terrasse
Petit solfège illustré. Ancienne maison Quantin, Librairies-imprimeiries réunies
París, 1893
Collection Christophe Champion - Librairie Faustroll
© Pierre Bonnard, VEGAP, Barcelona 2025

AMBROISE VOLLARD I GEORGES ROUAULT

Sala 3

En el famós soterrani de la galeria Vollard, s'hi feien festes clandestines que reunien artistes i poetes: Apollinaire, Jarry, Cézanne, Bonnard, Picasso, Derain, Vlaminck, Terrasse, Le Douanier Rousseau, etc.

L'Almanach illustré du Père Ubu (XXe siècle) es va confeccionar en aquest mític local, en un ambient de cooperativa artística: Jarry escrivia els textos, Bonnard creava les imatges, Terrasse, la música, i Vollard hi aportava l'accent colonial. El personatge de Jarry va ser ressuscitat pòstumament per Vollard per denunciar la guerra i la política colonial a través de diverses sagues, des de *Le Père Ubu à l'hôpital* (1917) fins a *Le Père Ubu au pays des soviets* (1930). Les illustracions que Georges Rouault va fer per a les *Réincarnations du Père Ubu* (1932) són gravats i aiguades d'una atmosfera salvatge i anticolonial, en què el to grotesc cohabita amb l'accent medieval.

Georges Rouault
Estudi per a Ubú
1920-1929
Tècnica mixta sobre paper muntat en tela
Col·lecció particular
© Georges Rouault, VEGAP, Barcelona 2025

ANEMIC CINEMA, 1926

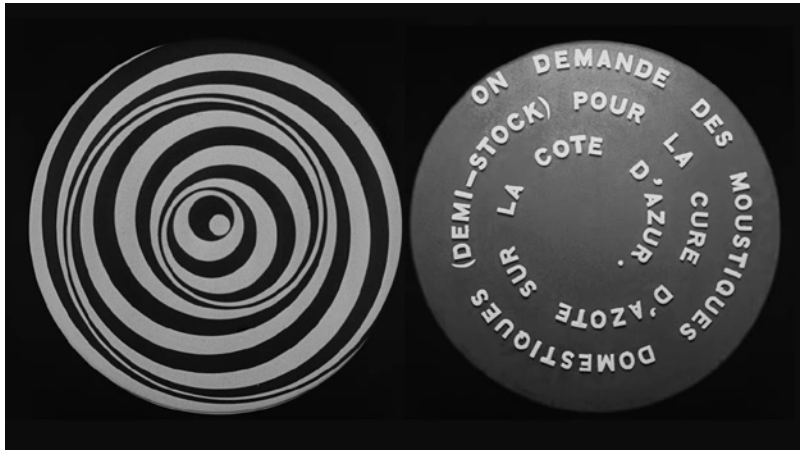
Sala 4

Al quadre de Max Ernst Ubu imperator, Ubú és un «home-baldufa que gira sobre si mateix amb els braços alçats com un arengador, davant seu el "ganxo per a les finances", i un bigoti amb forma de bala de revòlver».

De la idea de la baldufa a la idea d'un disc de fonògraf només hi ha un pas. ¿I és tal vegada aquest pas el que precisament va fer Marcel Duchamp a *Anemic Cinema*, una pel·lícula filmada el 1926, amb la col·laboració de Man Ray i Yves Allégret, on uns discos giren amb unes inscripcions disposades en espiral que ens recorden el famós «melic en espiral» que adorna la gidouille ubuesca?

Exemples d'aquestes inscripcions:

«Esquivem les equimosis dels esquimals amb paraules exquisides», o també: «L'infant que mama és un bufador de carn calenta a qui no li agrada la coliflor d'hivernacle calent».

Marcel Duchamp
Anemic Cinema
1925
Film 16 mm blanc i negre, mut
© Association Marcel Duchamp, VEGAP, Barcelona, 2025

ELS SURREALISTES

Sala 5 Àmbit 1

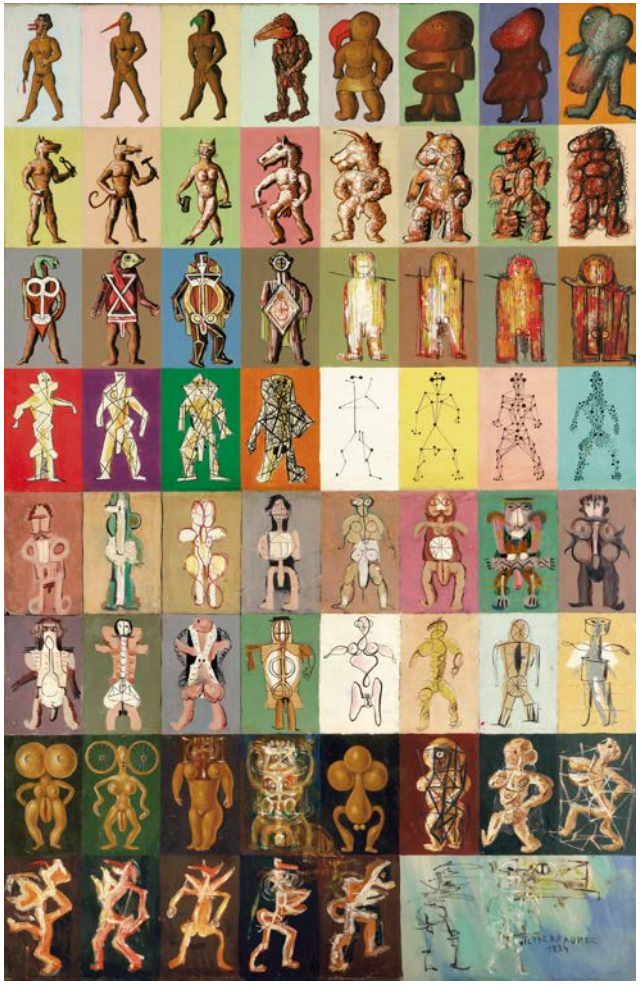
Jarry va morir uns anys abans que aparegués el surrealisme, però la seva influència és ben palesa en el moviment fundat per André Breton. En el Manifest del surrealisme de 1924, Breton el descriu com «surrealista en l'absenta», dedica un capítol en la seva *Anthologie de l'humour noir* (1940) i, en un article de 1951, el qualifica d'«iniciador i il·luminador». Sens dubte, Jarry encarna molts dels principis que defensaven els surrealistes: la irreverència, l'absurd, la subversió de la lògica i la racionalitat, la imaginació desbordant. Pioner de la llibertat artística, Jarry prepara el camí per al «record del futur» de Breton i per al descobriment, per part del moviment que aquest darrer va iniciar, de les dorades automàtiques a mercè d'un «temps sense fils».

Max Ernst
Ubu Imperator
1923
Oli sobre tela
Centre Pompidou, París
© Centre Pompidou, MNAM-CCI,
RMN-Grand Palais/Audrey Laurans
© Max Ernst, VEGAP, Barcelona, 2025

Dora Maar
Portrait d'Ubu
1936
Centre Pompidou, París
© Centre Pompidou, MNAM-CCI,RMN-Grand Palais/
Philippe Migeat| Christian Bahier
© Dora Maar, VEPAG, Barcelona, 2025

Victor Brauner
Morfologia de l'home
Oli sobre fusta
Galerie Malingue, París
© Florent Chevrot
© Victor Brauner, VEGAP, Barcelona, 2025

PICASSO, UBÚ I LA GUERRA CIVIL

Sala 5 Àmbit 2

Sis mesos després que esclatés la Guerra Civil, Picasso dibuixa una sèrie de vinyetes que s'exposaran al costat del Guernica, al pavelló espanyol de l'Exposició Internacional de París del 1937. En aquesta mena de còmic, evoca el general Franco com un cavaller cristià amb armadura medieval. El veiem «de cara al sol», com un funàmbul a les trinxeres, amb un fallus desmesurat o damunt d'un porc. La comparació amb Ubú és evident. El poema autògraf que acompanya aquestes imatges també és deutor de la prosa de Jarry.

El poeta va deixar una forta empremta en el jove Picasso ja des del 1905. Aquesta fascinació el portarà a illustrar Ubú, a col·leccionar-ne les obres i els gravats. Es diu que Picasso conservava, com una relíquia, el revòlver de Jarry.

Pablo Picasso
Nina i dona que s'ofega
Llapis sobre paper
Galeria Guillermo de Osma, Madrid
© Successió Pablo Picasso, VEGAP, Madrid, 2025

UBU ENCHAÎNÉ, 1937

Sala 5 Àmbit 3

Concebut com una oportunitat per declarar la guerra «a tota la infecció del teatre francès», el muntatge d'*Ubu enchaîné*, dirigit per Sylvain Itkine del 22 al 26 de setembre de 1937 en el marc de l'Exposició Internacional de París d'aquell any, va resultar un esdeveniment teatral d'èxit incontestable. Itkine, que havia fundat anys abans la Compagnie du Diable écarlate amb l'objectiu de representar l'obra de Jarry, amb les escenografies de Max Ernst, autor d'*Ubú Imperator* (1923)i per una interpretació del text centrada en el seu vessant social. Així com *Ubu roi* és una sàtira sobre la reialesa i la tirania.

Ubú encadenat, que forma part de la trilogia iniciada amb Ubú rei i que mai abans no s'havia portat a escena, és considerada, més enllà del seu aspecte paròdic, una crida a la revolta, a no conformar-se i a renegar de «tota la merdra».

Joan Miró
Mère Ubu
Dins de l'opuscle editat per a la representació de dues obres d'Alfred Jarry: *Ubu enchainé* i *L'objet aimé*
París, 1937
Col·lecció particular
© Successió Joan Miró, VEGAP, Barcelona, 2025

Pablo Picasso
Père Ubu
Dins de l'opuscle editat per a la representació de dues obres d'Alfred Jarry: *Ubu enchainé* i *L'objet aimé*
París, 1937
Col·lecció particular
© Successió Pablo Picasso, VEGAP, Madrid 2025

LE CORBUSIER

Sala 5 Àmbit 4

La influència de l'Ubu roi de Jarry s'estén fins a l'obra plàstica de l'arquitecte suís Charles-Édouard Jeanneret, més conegut com Le Corbusier. Després de l'entrada de les tropes alemanyes a París, el juny de 1940, l'arquitecte es refugia al petit poble d'Ozon i comença a dibuixar elements de la natura, que després reelabora amb llapis de colors i altres tècniques pictòriques. Més endavant, Le Corbusier encarregarà una versió escultòrica d'algunes d'aquestes obres. A partir de 1942, després del seu retorn a París, Le Corbusier comença a identificar aquestes obres com a ubús, i justifica l'ús del terme encunyat per Jarry pel fet que «l'escena internacional és plena d'ubús. Així i tot, hi ha qui ho considera un símbol de la seva pròpia identificació amb el personatge després que els seus intents de collaboració amb el govern de Vichy fracassessin.

Le Corbusier
El gran Ubú
1923
Oli sobre tela
Fondation le Corbusier
©Fondation Le Corbusier,
VEGAP, Barcelona, 2025

JEAN DUBUFFET

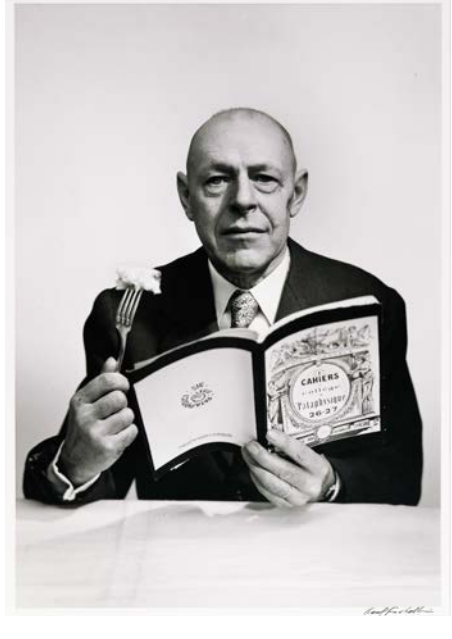
Sala 6 Àmbit 1

Nascut en una família burgesa, Jean Dubuffet (1904-1985) no es va dedicar plenament a la pintura i a l'escultura fins passada la Segona Guerra Mundial, després d'una primera i decebedora incursió en el món artístic durant la seva joventut. Dubuffet va ser el primer teòric de l'art brut, l'art creat al marge dels cercles oficials —sovint obra de persones marginades o amb malalties mentals—, i en el qual va reconèixer que s'havia inspirat per a la seva pròpia producció artística. El maig de 1954, Dubuffet va sol·licitar ingressar al Col·legi de Patafísica, i el 1960 en va esdevenir sàtrapa, és a dir, membre d'alt rang dins de la institució. Hi va tenir un paper molt actiu durant dotze anys.

Finalment, el 1965, va ser nomenat elector únic del Col·legi i, per tant, responsable d'escollir-ne el següent vicerector. Va designar Opach per al càrrec i va organitzar, al seu domicili, la cerimònia de lleialtat, amb la participació dels sàtrapes Queneau, Man Ray, René Clair, Jean Ferry i Latis. Poc després del nomenament d'Opach, el gener del 1966, Dubuffet va decidir abandonar el Col·lège. Es va suïcidar «patafísicament» mitjançant la seva dimissió, tot declarant que hi havia hagut un malentès.

Jean Dubuffet
Pisseur à droite IX
[Home pixant a la dreta IX]
28 d'agost del 1961
Tinta xinesa sobre paper
© Fondation Dubuffet, Paris
© Jean Dubuffet, VEGAP, Barcelona, 2025

Paul Fachetti
Jean Dubuffet sostenint un exemplar de Cahier 26/27 del Còllege du Pataphysique
1968
© Susanne Nagy
© Paul Facchetti, VEGAP, Barcelona, 2025

ENRICO BAJ

Sala 6 Àmbit 2

Les obres concebudes pel pintor, escultor i assagista italià Enrico Baj (1924-2003) s'emmarquen en la denominada «pintura nuclear». En el seu manifest fundacional de 1952, signat per Baj i Sergio Dangelo, aquest moviment proposava «enderrocar tots els ismes» i, concretament, reinventar la pintura a través de l'espontaneïtat del gest, l'efusió cromàtica i l'humor rebel. La manera d'entendre l'art que tenia Baj coincidia en molts aspectes amb la de Raymond Queneau, amb qui el 1963 fundaria l'Institut de Patafísica de Milà. L'obra *Cent mil milions de poemes* de Queneau va inspirar Baj a considerar el joc del Meccano com un sistema vàlid per donar forma als personatges de l'Ubu roi de Jarry i convertir el protagonista en una «màquina-monstre-marioneta» plena de forats i cargols.

El 1961, la seva exposició «Une médaille en plein nez» a la Galerie du Fleuve, amb text de presentació de Raymond Queneau, il·lustrava la dimensió satírica de la seva obra: passamaneries, galons i ornaments de tapisseria donaven vida a unes figures que, amb ironia, ridiculitzaven l'autoritat repressiva d'alguns governs d'aquella època. Els decorats florits i absurds prolongaven visualment l'univers del Pare Ubú d'Alfred Jarry.

Enrico Baj
General
1961
Oli sobre tela
Archivio Enrico Baj, Vergiate, Itàlia
© Archivio Enrico Baj

EL COL·LEGI DE 'PATAFÍSICA

Sala 6 Àmbit 3

«Però què és això de la Patafísica?», exclama Achras, el gran col·leccionista de Poliedres, a *Ubu cocu*. Ubú, fundador d'aquesta Ciència, es manté deliberadament enigmàtic. Es limita a respondre: «La Patafísica és una Ciència que hem inventat i la necessitat de la qual es feia sentir d'una manera generalitzada».
—«Però què és això de la Patafísica?», implora Achras, contrariat.
Llavors el Dr. Faustroll etziba: «La Patafísica és la Ciència de les Ciències!»
—«I què més?»

Fundat l'11 de maig de 1948, el Col·legi de 'Patafísica va desenvolupar un paper fonamental en la difusió de l'obra de Jarry en un llibre pòstum publicat el 1911, d'aquesta «ciència de les solucions imaginàries», que inventa explicacions absurdes, poètiques o humorístiques per a fenòmens inexistents.
El Col·legi de 'Patafísica, que es presentava com una «societat d'investigacions erudites i inútils», va reunir membres tan il·lustres com Marcel Duchamp, Man Ray, Joan Miró, Max Ernst, René Clair, Jacques Prévert, Raymond Queneau, Boris Vian i Michel Leiris; un organigrama estructurat, encapçalat per un Curador Inamovible, i càtedres com la de velocipedologia, pedalogia i adelfisme, erística militar i estratègica i treballs pràctics de cefalòrgia aplicada.

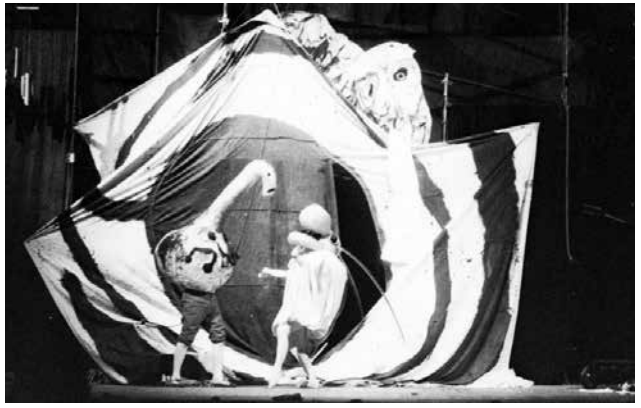

Cartell de l'Expojarrysition
París, 7 de maig al 20 juny del 1953
Paper
Col·lecció particular

JOAN MIRÓ I MORI EL MERMA

Sala 7 Àmbit 1

«M'agradaria morir dient merdre!» Joan Miró (1893-1983) va complir un dels seus últims somnis: portar Ubu roi al teatre. *Mori el Merma* fou presentada a Mallorca l'any 1978 per la companyia de titelles La Claca, amb decorats i vestits dissenyats pel mateix Miró. La seva devoció per Ubú el portaria a retre-li diversos homenatges: *Ubu roi* (1966), *Ubu aux Baléares* (1971) i *L'enfance d'Ubu* (1975), una trilogia il·lustrada que inclou textos del mateix artista, en la línia escatològica de Jarry. A més d'aquests homenatges, va crear també una sèrie d'escultures durant la dècada dels setanta. Miró es va incorporar al Col·legi de 'Patafísica el 1948, en honor a Jarry i la seva obra, que ja havien impactat en la seva producció pictòrica dels anys vint. La presència constant d'Ubú en la seva obra demostra que, més que un simple referent literari, el personatge de Jarry esdevingué per a Miró tot un símbol estètic i revolucionari.

Colita
Mori el Merma, 1978. Col·laboració entre el Teatre de la Claca i Joan Miró
1 de juny del 1978
MAE (Museu de les Arts Escèniques). Institut del Teatre

→
Joan Baixas
Imatge detall de l'escenografia realitzada per Joan Miró per a la representació de Mori el Merma durant l'assaig general
1978 a Sant Esteve de Palau Tordera
MAE (Museu de les Arts Escèniques). Institut del Teatre

UBÚ CATALUNYA

Sales 8-9

Ubú rei és l'obra que més ressò ha tingut a Catalunya gràcies a les imaginatives representacions i adaptacions que se n'han fet al país, i que atorguen a Ubú les cares d'un dictador en diferents contextos de denúncia política: de la primeríssima representació d'Ubú rei el 1964, dirigida per Pilar Aymerich, o la creació de Mori el Merma el 1978, a la saga dels Ubú, iniciada al Teatre Lliure de Barcelona l'any 1981 sota la batuta d'Albert Boadella a *Operació Ubú* (1981) i els dos espectacles més del mateix director amb la companyia Els Joglars: *Ubú President* (1995) i *Ubú president o els últims dies de Pompeia* (2001). Es tracta de lectures polítiques de l'obra que no exclouen, però, un reconeixement a l'escriptura pionera de l'autor. Però els escenaris catalans també han acollit representacions d'Ubú rei d'àmbit internacional, com la de Declan Donnellan amb la companyia Cheek by Jowl, del 2014, que en fa una sàtira de la burgesia, o la de Robert Wilson del 2022, que s'inspira en l'obra de Jarry i les marionetes de Joan Miró per a *Mori el Merma*. Les representacions d'Ubú rei a Catalunya reuneixen, en general, política i exploració estètica en unes creacions de gran valor artístic.

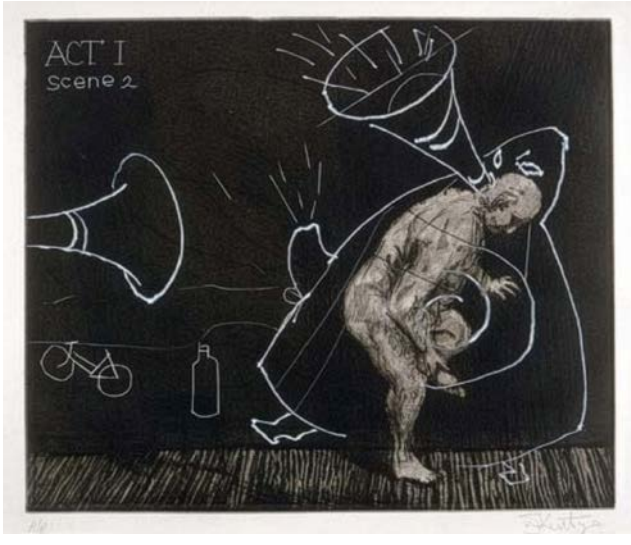
Andreu Basté
Representació d'Ubú rei a la Cúpula del Coliseum de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual. Primera representació d'Ubú Rei a Catalunya, escrita i dirigida per Pilar Aymerich
16 de juliol de 1964
Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques. Institut del Teatre

Pilar Aymerich
Representació d'Operació UBÚ al Teatre Lliure de Gràcia
Del gener al maig de 1981
Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques. Institut del Teatre
© Pilar Aymerich
↓

WILLIAM KENTRIDGE

Hall

William Kentridge (Johannesburg, 1955) és un artista molt reconegut per la seva obra multidisciplinària, en què destaquen especialment les animacions de dibuixos al carbonet, així com el seu treball en l'àmbit del teatre, l'òpera, el vídeo i les instal·lacions. Les seves obres tracten temes com la memòria, el colonialisme, l'apartheid i la condició humana.

El 26 de maig de 1997 es va presentar l'espectacle Ubu and the Truth Commission amb la companyia Handspring Puppet a Johannesburg i el 2015 es va poder veure al Festival Temporada Alta de Girona. Situada en el context de l'apartheid sud-africà, l'obra combina interpretació actoral, projeccions de videografia i dibuixos animats, i unes marionetes a escala natural manipulades per tres titellaires. Tot plegat per parlar de la Comissió de la Veritat i la Reconciliació sud-africana creada el 1995, i de la insuportable ironia que va suposar que premiés la confessió, per part de qui hi declarava, de les pitjors atrocitats de l'apartheid amb l'amnistia i la immunitat davant de futurs processos judicials.

William Kentridge
Ubu Tells the Truth
1997
Kentridge Studio.
© William Kentridge

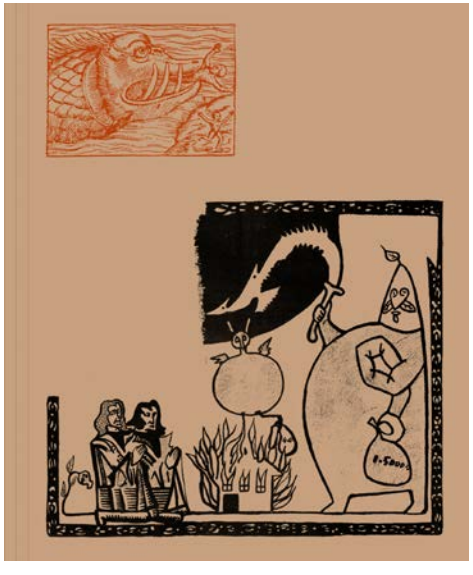
PUBLICACIÓ

Ubú pintor.
Alfred Jarry i les arts

Autor/s:
Emmanuel Guigon (dir.)

Ambroise Audoin-Rouzeau, Anna Corral, Christophe Champion, María González Menéndez, Josep Massot, Jean-Paul Morel, María Isabel Navarro, Ismael Ramos, Georges Sebbag, Maximilien Theinhardt
Any: 2025

Pàgines: 324
Idiomes: català, castellà i francès
Format: 27 x 32,5 cm
Disseny: Bendita Gloria
Editor: Fundació Museu Picasso de Barcelona
ISBN: 979-13-990773-2-2
Preu: 44 €

PROGRAMA PÚBLIC

UBÚ REVISITAT

JORNADES

L'ART COM A DISRUPCIÓ

Un espai de reflexió al voltant del paper de l'art com a agent transformador i qüestionador de la realitat contemporània. Prenent com a punt de partida la figura d'Alfred Jarry i la seva influència en les avantguardes i en la creació actual, les sessions reuneixen especialistes, artistes i estudiosos per abordar la vigència del pensament disruptiu en l'àmbit artístic i literari.

27.01.2026 de 17:30h a 20h
- Pablo Martin Sánchez. *De la 'Patafísica a l'Oulipo: la potencialitat d'allò particular*
- Georges Sebbag. *Actualitat i permanència d'Alfred Jarry*
- Conversa entre Pilar Aymerich i Emmanuel Guigon

03.02.2026 de 18h a 20h
- María González. *Jarry, l'art i les avantguardes*
- Taula rodona *Ubú rei* d'Alfred Jarry a l'escena catalana. Amb la participació de Joan Baixas, els Joglars, Francesc Polop i Imma Prieto. Modera: Ricard Gázquez amb la col·laboració d'Anna Corral.

ARTS EN VIU

- POESIA INDISPENSABLE 1-BU
  Activació performativa a les sales de l'exposició.
  Diferents ubicacions i horaris (*consultar web)
  Intèrprets: Guillem Valverde i Sara Viñals
  Dramatúrgia i direcció: Sílvia Ferrando

- ALAIN PLANES. RECITAL DE PIANO D'OBRES DE CLAUDE TERRACE I ERIK SATIE. Data per determinar

- FITO CONESA. «DESFILAR L'ORNAMENT» UBÚ I ALTRES ESTRUCTURES PER ABRAÇAR LES NOTES DE PAS, LES APOGGIATURES I ELS FLOREJOS MUSICALS
  26.02.2026
  Fito Conesa presenta una partitura inspirada en l'obra teatral d'*Ubú Rei* d'Alfred Jarry. Es tracta d'una performance site-specific on durant quinze minuts, una seqüència de glissandos, síncopes i melodies fragmentades conforma un exercici d'ordre i caos, de recerca i fracàs d'un patró normatiu. La peça Desfilar l'ornament és un cant a allò anàrquic, a la dificultat d'avançar i de compondre des de l'absència d'estructura en temps regits per la norma.
  Tres músics interpreten una peça d'arrel clàssica i devenir contemporani: veus que es busquen i es freguen tímidament, teixint, en sincopada similitud, una filera d'acords a la recerca d'un possible acord.

- MUSICANT UNA EXPOSICIÓ
  19.03.2026
  Els joves compositors del Conservatori del Liceu presenten noves creacions musicals inspirades en l'exposició. Les peces, pensades especialment per a aquesta ocasió, s'interpreten en directe i dialoguen amb les obres que es poden veure a la mostra.
  Intèrprets: alumnes del Conservatori del Liceu
  Direcció artística i coordinació: Benjamin Davies

- PERCUSSIONS PER UBÚ
  26.03.2026
  El grup de percussió de l'ESMUC omple de ritme les sales de l'exposició *Ubú pintor. Alfred Jarry i les arts*, posant so a algunes de les obres exposades. La proposta busca establir un diàleg entre la música i els conceptes teòrics i creatius de Jarry, així com amb l'entorn artístic que va donar forma al seu univers.
  Intèrprets: Grup de percussió de l'ESMUC
  Coordinació artística i direcció: Miquel Bernat

- VISITES GUIADES
  Dijous i dissabtes. Consultar horaris i idiomes al web.

- AUDIOGUIA de l'exposició.

PROGRAMACIÓ AMICS MUSEU PICASSO

- 24.01.2026
  Visita a Planta de la Fundació Sorigué per descobrir l'espectacular installació *More Sweetly Play the Dance*, de l'artista sud-africà William Kentridge. Una experiència immersiva que combina imatge, moviment i música en una reflexió poètica sobre la condició humana.

- 04.02.2026
  Presentació de l'exposició i visita a càrrec d'Emmanuel Guigon i María González.

- 17.03.2026
  Visita exclusiva a l'exposició *Els nabís, profetes d'un art nou, 1880-1900*. La Pedrera

EDUCACIÓ

- Visita a l'exposició pensada per a alumnes de secundària, batxillerat i cicles formatius. Durant el recorregut, es proposa un diàleg amb l'alumnat per reflexionar sobre els significats de les obres i descobrir conjuntament els vincles entre art, imaginació i pensament crític.

  Activitat adreçada especialment als batxillerats d'arts, en l'especialitat de Música i Arts Escèniques.

- TITE Y LLÀ. TALLER FAMILIAR AMB ANTONI HERVÀS
  17.01.2026 I 14.02.2026 I 7 i 14.03.2026 I 4.04.2026
  Escola Patafísica de Desaprenentatge per a monstres mecànics. Cursot accelerat d'Introducció a l'univers de la quarta dimensió i a la recerca de solucions imaginàries. I perquè no treure-hi el cap? Pensa. Y sY...

Consultar informació actualitzada al web
museupicassobcn.cat

INFORMACIÓ GENERAL

ESPAI EXPOSITIU
Primera i segona planta del Palau Finestres

SUPERFÍCIE EXPOSITIVA
1.442 m^2

OBERT AL PÚBLIC
Del 27 de novembre del 2025
al 5 d'abril del 2026

RODA DE PREMSA
Dimecres 26 de novembre de 2025

INAUGURACIÓ
Dijous 26 de novembre de 2025

LLOC
Museu Picasso, Barcelona
Montcada, 15 – 23, 08003. Barcelona
Tel. 932 563 000
museupicasso@bcn.cat
www.museupicassobcn.cat

HORARI
De 10h a 19 h de dimarts a diumenge

TANCAT
Tots els dilluns, 25 de desembre
i 1 de gener

HORARI REDUÏT
5 de gener

PREU
13€ entrada combinada
(La Col·lecció + exposició temporal)
7,5 € exposició temporal

ENTRADA REDUÏDA
7€ (La Col·lecció +
exposició temporal)
4,5€ exposició temporal.

Per a persones de 18 a 25 anys, de 65 anys endavant, persones aturades o posseïdores de la targeta rosa reduïda, del carnet de Biblioteques de Barcelona, socis d'Òmnium Cultural i els estudiants universitaris degudament acreditats.

ENTRADA GRATUÏTA
El primer diumenge de cada mes
i els dies 4 i 5 de gener

CARNET DEL MUSEU PICASSO
Carnet individual: 25€ amb accés prioritari tot l'any tant a La Col·lecció com a les exposicions temporals.
Carnet Amic Museu Picasso: 40€ amb accés prioritari tot l'any tant a La Col·lecció com a les exposicions temporals, activitats exclusives i descomptes a la botiga i al restaurant.

CRÈDITS

EXPOSICIÓ

Comissariat
Emmanuel Guigon

Comitè científic
Christophe Champion, comissari associat (secció bibliofília)
María González Menéndez, comissària associada (secció Nabis, art popular i Picasso)

Coordinació general
Mariona Tió

Coordinació
Anna Llopis

Assistent de projecte
Paula de Cózar (Nubilum)

Registre
Guim Català

Documentació
Carmen Corbera
Paula de Cózar (Nubilum)

Conservació preventiva i restauració
Anna Vélez
Amb la col·laboració d'Ana Casals i Bea Montoliu

Disseny expositiu
alcubierrestudio

Projecte gràfic
Todojunto.net

Edició i redacció dels textos de sala
Ana Camallonga

Correcció i traducció de textos
Traduaction

Muntatge
GROP

Muntatge industrial
Mobles Bràfim
Jorba-Miró. Estudi taller d'escenografia

Facsímils
Tinta Invisible edicions

Producció gràfica
New Image Texture

Muntatge audiovisual
Hoss. Solucions audiovisuals

Edició d'audiovisuals
Jouk Inthesky (@joukinthesky)

Subtitulats
Discobole

Pintura
Dropi

Il·luminació
BCN 360 °

Emmarcats
Marc Imatge

Assegurança
AXA XL
AON Iberia

Transport d'obra d'art
Técnicas de Transportes Internacionales (Tti)

PUBLICACIÓ

Direcció
Emmanuel Guigon

Coordinació editorial
Cristina Vila

Coordinació gràfica
Júlia Azcunce

PROGRAMES PÚBLICS

Cap de Programes Públics
Tonina Cerdà

Programes Públics. Activitats
Yolanda Nicolas i Mercè Garcia

Programes Públics. Educació
Maria Alcover i Vanesa Rojas

PREMSA
Marta Vilageliu

Servei de Premsa del Museu Picasso
c/ Montcada, 15-23 - 08003 Barcelona
Tel. (+34) 93 256 30 00
museupicasso_premsa@bcn.cat

Al mateix nivell que Ulisses, Don Quixot o Madame Bovary, Ubú s'ha convertit en un arquetip universal. Però, a diferència dels seus predecessors, el personatge desafia tots els tabús. Simbolitza una paraula sense fre, un poder desbocat i una llibertat provocadora. Ubú s'ha imposat com una estrella moderna no mancada d'humor.

L'exposició *Ubú pintor. Alfred Jarry i les arts* permet una confrontació d'artistes tan allunyats en la seva expressió com Émile Bernard, Pierre Bonnard, Max Ernst, Georges Rouault, Charles Filiger, Pablo Picasso, Le Corbusier, Jean Dubuffet, Enrico Baj, Joan Miró o William Kentridge.

S'hi posa en relleu l'imaginari de Jarry i les metamorfosis d'Ubú des de la seva creació fins als nostres dies.

Museu Picasso

Amb el suport excepcional de
Musée d'Orsay

Amb el suport de
MAE
Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques